

KOŘENY
ŽENSKÉ
SPIRITUALITY

Terezie Dubinová

KELTNER
Publishing

Ilustrovala
Zuzana Kadlecová

KOŘENY ŽENSKÉ SPIRITUALITY

**Návrat a transformace
starověké moudrosti**

TEREZIE DUBINOVÁ, Ph.D.

Ilustrace: akad. mal. Zuzana Kadlecová

KELTNER
Publishing

Praha 2013

MOTTO:

*Mi-zot ha-nišqafa kemo-šachar, jafa cha-levana, bara ka-chamma,
ajumma ka-nidgalot:*

**„Kdo je ta, jež jak Jitřenka shlíží,
krásná jako Luna, čistá jako žhoucí Slunce,
strašná jako vojsko pod praporci?“ (Píseň písní 6:10)**

Copyright © Terezie Dubinová, Ph.D., 2013

Obálka, ilustrace © akad. mal. Zuzana Kadlecová, 2013

Vydalo nakladatelství KELTNER Publishing s. r. o., 2013

www.keltnerpublishing.cz

ISBN 978-80-87642-10-1

PODĚKOVÁNÍ

Zuzko, bez tvých nádherných kreseb by kniha byla poloviční. Slova jsou jenom omezený kanál, potřebují k sobě i jiné vysílače. Kdo jiný by je dokázal předat s takovou intenzitou a živostí? Stále znovu mne fascinuje ten rozpor – taková drobná, křehká žena navenek, a taková síla a odvaha uvnitř. Děkuji ti z celého srdce.

Velké díky panu Tomáši Keltnerovi za to, že se ujal vydání této knihy a trpělivě respektoval dobu jejího těhotenství i porodu. Velmi si toho vážím.

Zuzce Zoňové-Ševčíkové děkuji za fotografie a znovunabytou důvěru ve smysl a tajemství tohoto záhadného média.

Všem mým přítelkyním díky za sdílení, upřímnost, podporu a smích. Pro každou ženu je pouto sesterství jedním z nejvzácnějších darů.

Bytostem viditelným i neviditelným, s velikou pokorou se skláním v úctě. Zvláštní poděkování duchu hor a vod v italských Dolomitech. Hory spočívají ve své staré moudré ženské energii, čas ztrácí smysl, je jen věčnost a její jemný pohyb. Vody nesou sílu, očistu i radost a vedou ke ztišení myšlenek a naslouchání srdcem. Čistá krása.

Mému chlupatému, mlsnému, línému a vymazlenému učiteli mužské energie, mňau, řekneme si to osobně.

A konečně mým nejdražším, manželovi a dcerám, pro poděkování nemám slov. Bez vás bych nebyla, čím jsem. Neříkám, že je to vždy snadné, není. Ale jste to nejcennější, co mne v životě potkalo.

VĚNOVÁNÍ

Milovanému Středomoří, domovu mé duše, s láskou...

Ženám a mužům, kteří zapomněli, se soucítěním...

Dětem, které ještě neztratily spojení se Zdrojem, a vědí, že příběhy,
sny a city je životně důležité brát vážně, s díky...

A novým dětem – vítejte! Tolik jsme na vás čekali!

ÚVOD

„Umíš si vůbec představit, jak hloupě to zní, bavit se ve vědecké laboratoři o dobro a zlu? Chápeš to? Dala jsem se na vědu mimo jiné i proto, abych se nemusela podobnými otázkami vůbec zabývat.“

„Ale to právě musíte,“ nedala se Lyra. „Nemůžete zkoumat Stíny, Prach nebo jak už tomu budeme říkat a tyhle věci úplně pomínout, zlo, dobro a tak vůbec. Ostatně Stíny samy říkaly, že je to na vás, vzpomeňte si...“ (Philip Pullman: Jeho temné esence.)

Stojím v kruhu spolužáků a terapeutka mě podporuje, abych neutíkala ze své bolesti a strachu. Tolik let pečlivě budovaná maska ženy, která má vše pod kontrolou, se hroučí. Ta maska byla součástí dávného rozhodnutí „nechci cítit“. Jsem citlivá, vnímavá žena – a už nechci více cítit bolest, smutek a žal, které mi životy na této Zemi v minulosti přinášely. Rozhodla jsem se necítit. Dobře, jsem obrněna před nejtěžším smutkem, ale znamená to, že necítím ani radost, štěstí, lásku. Maska, která mne tak dlouho chránila, mi nyní brání. Doba se mění, staré smlouvy končí, karmické vztahy se rozpadají, mnohé náboženské a duchovní systémy mrtvě kostnatější. Vše, co nestojí na pravdivých, autentických základech, se hroučí. A já chci být pravdivá a autentická, chci žít skutečný život. Chci tuto odvalu přinést milované Zemi darem, a tím ji posílit, přispět k její změně. Terapeutka mne vede přes vrstvy ochran. Proces je bolestný a náročný jako porod, ale je i stejně životodárný a zázračný. Na konci je svoboda, radost a život.

Jsem žena a zažila jsem nesčetně podobných procesů jiných žen, ať už terapeuticky vedených, nebo spontánních při ženském sdílení (dle pravidla, že není lepších terapeutek než upřímných a moudrých přítelkyň). Hodina pravdy nastává, když mentální procesy zmlknou, emoce vyjeví zranění a moudrost těla začne odkrývat staré, svobodu duše deformující vzorce. Porodní asistentka volá: „Mor na všechny ženy! Co je ženské, to je hnusné!“, věčná optimistka přiznává, že už několik let nedokáže plakat, i když by slzami tak nutně potřebovala uvolnit bolest na srdci; bojovnice za práva žen cítí vražednou, krvelačnou radost mužů z nemsmyslného boje pro boj za fiktivní „dobro“; krásná žena ušlechtilých rysů křičí: „Musím tě zabít, abys mi nepřipomínal, jaká jsem nula!“.

Stíny jsou ozářeny světlem vědomí, aby mohly být léčeny a osvobozeny. Ano, to všechno v sobě máme. Je to naše minulost – a nyní tvoříme svoji budoucnost. Potřebujeme se osvobodit a žít jinak, bez zátěže bolestí, ponížení, viny a hněvu.

Několik tisíc let byla ženská (lunární) část reality drasticky znehodnocována, zraňována, znásilňována a ponižována. Mužská (solární) polarita držela moc v různých formách společenského zřízení, které akademicky nazýváme „patriarchální“. Prosazovala silový a mocenský přístup. Postupně byl svět vnímán pouze z určitých úhlů pohledu a vykládán jen určitým povoleným způsobem. Realita byla rozštěpena na dva póly, z nichž jeden byl adorován jakožto hodnotný a druhý odsuzován coby méněcenný. Jemná ženská esence, neviditelná moudrá síť spojující VŠECHNU realitu v celistvý a smysluplný celek, byla pokřivena a narušena. Ztratila tím svoji léčivost a náš svět se nevyhnutelně překlonoil do extrému – k uctívání pouze mužského Božství, k odsuzování těla (nebo k jeho stínu, hrubému materialismu), ke zjednodušenému pohledu na lidi jako ploché, z přírodního přirozeného prostředí vytržené a nadřazené bytosti. Plody těchto ran dnes sklízíme.

V našem osobním energetickém poli, v našem osobním i kolektivním vědomí i nevědomí je tolik traumat, že považujeme drastickou realitu minulosti za normu. Už jsme zapomněli, že by něco mohlo být jinak. Teprve když uděláme krok k léčení a vymaníme se z pout, pohlédneme novými očima na obzor. Všechny možnosti jsou otevřené. Dnes více než kdy jindy nám sama Země i vesmír pomáhají, abychom starou zátěž odložili a udělali krok – „kvantový skok“ – do vědomějšího života tady a teď. Není v nebesích, není v utopických světech či na jiných planetách. Je tady, na Zemi, s loukami, které voní i píchají, s ledňáčky i komáry, slunečným dnem i mrazivou nocí. Země je nádherná a je naším domovem. A my se jako omámení probouzíme ze snu, nebo spíše z noční můry, že jsme její vládci, ničitelé a kontroloři. Stará moudrost se vrací: Země je naší matkou, naše těla jsou částmi jejího těla a naše duše jsou darem vesmíru. Jsme jedno. Můžeme tvořit v souladu s potřebami všech živých bytostí, plynout s vesmírným řádem, žít v souladu s energiemi, jež jsou moudřejší než náš omezený náhled. To všechno lidé kdysi věděli.

„ ... měla jsem vizi nás dvou: s několika dalšími ženami v bílých kněžských rouchách jsme stály v kruhu ve starověkém egyptském chrámu. Některé ženy plakaly a všechny byly velmi smutné. Právě jsme se dozvěděly, že se blíží vojáci pověřeni zničit chrámy a uvrhnout nás do zajetí. Politické a duchovní hierarchie byly poraženy a chrámy Seta, temného a na strachu založeného náboženského řádu, měly nahradit posvátné chrámy světla. Jako skupina jsme se rozhodly spálit chrámové věci a vzít si jed – pokojná sebevražda se jevila jako lepší osud než znásilnění, snášení krutostí a útluaku, což byla naše další možnost. Řekla jsem ženám: ‚Až cyklus temnoty skončí, vrátíme se a znovu probudíme vzpomínky na chrámová učení.‘ Jedna z mladších žen ze sebe zajímavě vysoukala: ‚Ale jak se to může stát? Všechno, co jsme milovaly a pro co jsme tak tvrdě pracovaly, bude ztraceno.‘ Odpověděla jsem: ‚Má drahá, jestliže jsem o tom už dříve snila a přinesla to našemu lidu, pak to v pravý čas udělám znovu.‘“ (Amorah Quan Jin: Plejádská světelná terapie).

Intelekt je příliš mladý, než aby chápal hlubiny lidské duše, pronikl ke všem vrstvám a tělům člověka a proměnil stará zranění v úrodnou moudrost. Přesto může být dobrým pomocníkem při rozpomínání na ztracenou minulost. Mnoho tisíc let se určité informace postupně ztrácely, až byly zapomenuty (potlačeny, zakázány, spáleny v knihách, překrouceny, zamlčeny). Nyní se vynořují s velikou silou a mohou nám pomoci navázat nit, procítit, co je ještě přínosné a co už ztratilo pulzující energii pravdy. S tím se potom můžeme vědomě rozloučit. Nyní jsme však spíše ve fázi, kdy stále ještě vědomě nechápeme příliš mnoho z naší reality, kam dospěla a kde jsou kořeny jejích problémů. Esther Harding, jungiánská psychoanalytička, říká, že dnes, kdy jsme ztratili kontakt se svojí lunární stránkou – s čistou intuicí, nevědomím a cítěním –, je důležité se to všechno znovu učit vědomě skrze pomůcky, které ovládáme: slovo a jazyk. Naše cítění a instinkty jsou zanesenou studnou a jejich čištění ještě nějakou dobu potrvá.

Vystudovala jsem hebraistiku a kulturologii. Vždy mne fascinovaly kořeny – rodinné, rodové, kulturní, náboženské. Židovství pro mě představuje přetrvávající spojení s dobou neuvěřitelně vyspělých civilizací, pouto s dobou, kdy tělo, duše a duch nebyli rozštěpeni platonským obrazem reálného světa jako pouhého odrazu nehmotných idejí a křesťanským znehodnocením

těla a jeho potřeb, novověkým racionalismem a postmoderním unikáním. Hebrejský jazyk Bible ještě uchovává stopy dávné starověké moudrosti, že Božství může být celistvé, ženské i mužské: v překladu se však tyto stopy ztrácejí. Archeologické nálezy dosvědčují uctívání žen a ženského prvku po celé oblasti Staré Evropy, Středomoří a Předního východu, tedy oblastí, které považujeme za kolébkou své biblické židokřesťanské kultury. Proč se o tom neučíme ve škole? Ano, tak by mohl znít podtitul této knihy: „Všechno, co nám ve škole neřekli (a věděli proč)“. Znamená to totiž, že bychom mohli začít přemýšlet a procítovat to, co v nás informace mění. Je možné, že by válka byla naučené chování, a nikoli lidská přirozenost, jak je nám předkládáno? Je možné, že byly objeveny kultury beze zbraní a obranných staveb? Je možné, že byly objeveny kultury bez hierarchického uspořádání? Je možné, že byly kultury, kde muži a ženy žili v harmonii, trávili své dny zemědělskou prací, tancem a hrami a požívali stejných práv? Když to šlo tehdy, proč to nejde nyní?

„Pamatujte, že můžete být klidným bodem v bouři. Okolo vás může zuřit chaos, ale vy můžete tvořit prostor pro nové vynořující se paradigma a rozšířené vědomí našeho lidského společenství. VY jste druhým příchodem. MY jsme druhým příchodem. Co přichází? Vzkročení do naší pravé podstaty a síly, tvoření fyzické reality, která odráží naši skutečnou přirozenost lidských bytostí – radost/světlo/lásku. Všechno ostatní jsou nízkovibrační hry. Můžeme se podívat do očí druhého člověka a skutečně VIDĚT. Čas spasitele je pryč, je tu čas naší svrchovanosti a nezávislosti. Je to vzrušující cesta růstu a objevů“ (Inelia Benz: newsletter 2. 5. 2013).

Stojím před úkolem sladit protikladné energie a vytvořit z jejich spojení smysluplné dílo. Psát o ženské spiritualitě – samotný termín je zavádějící – je protimluvem. Intelektuální hodnocení, zachycení živé energie slovem, náleží mužskému principu. Používám tedy mužský nástroj k zachycení ženské reality: historie, mýtů, obrazů, snů, vizí. Používám mužský nástroj k popisu všepřonikající energie, kterou vnímám a pro sebe pojmenovávám jako energii Bohyně. Cítím, že je to v pořádku. Jazyk a slovo jsou projevem mého vnitřního muže a je to on, kdo je teď vědomě dává do služeb ženy. Je jejím velkým dlužníkem... a z této spolupráce může po letech oddělení a nepochopení vyrůst skutečná úcta a spolupráce. Píši tedy na prvním místě pro sebe, jak dělám vždy, když cítím, že

se nějaké téma mého života – sladěné s tématem kolektivním – uzavírá. Věřím ale, že vyslovené a napsané může být přínosem a inspirací i pro jiné ženy a muže.

Pracuji s prameny, pokud jsou, a s akademickým bádáním, pokud neplí na starých přesvědčeních. Oceňuji všechny akademiky, kteří vstupují do nejistých vod a vyslovují výbušné hypotézy. Někdy je úsměvné, s jakou opatrností vyslovují názor, který jako pravdivý fakt a osobní zkušenost vnímají samozřejmě a jasně lidé se schopností regrese, autoregrese, vize a přístupu k informačnímu poli. Chápu, že tyto zdroje informací jsou vědou zlehčovány jako nespolehlivé, subjektivní, či dokonce nesmyslné. Je mnoho těch, kdo je zneužívají. I proto se snažím zdroje informací rozlišovat. Vážím si obou přístupů a oba používám. Volím tedy i neakademický přístup. Umožňuje mi ptát se a hledat hlubinné souvislosti, věci pod povrchem. Bohyně si vždy zachovává svá tajemství – a my vždy budeme toužit po jejich odhalení...

Příkladem ženy-vědkyně, která ve své práci volila akademický i neakademický přístup, je mi Marija Gimbutas. Vynikající litevská archeoložka po své emigraci do USA vydala několik knih o civilizaci Staré Evropy (6500–2500 př. n. l.) a vyslovila v nich odvážné hypotézy o symbolickém jazyku Bohyně v této civilizaci uctívané. Její práce byla v akademických kruzích odmítnuta pro „nedostatek důkazů“. Jak můžete mít důkazy pro smysl a význam kreseb, sošek, jedinečných souborů nálezů v určitém množství a konfiguraci, v kulturách, jež neznaly písmo? Gimbutas měla odvahu překročit hranice od pouhého popisu nálezů a opakování bezpečných teorií k interpretaci a hodnocení kulturních systémů. Její teorie může být jednou z mnoha a já ji vnímám jako relevantní. Mimochodem, zcela neakademicky, v jejím horoskopu se harmonicky snoubí kvality Vodnáře a Ryb – odvaha měnit staré pořádky, vizionářství a intuice.

Druhou velkou inspirací je mi psychoanalytička Marion Woodman. Ve svých knihách píše o „věčném ženství“, jeho návratu a potřebě přijetí. Její knihy mají ženský charakter – po jejich přečtení nedokážete exaktně říci, o čem vlastně byly, ale jste proměněni. Nemůžete odolat. Její horoskop (opět neakademicky) je jedinečný: konjunkce Slunce, Luny a Merkura ve Lvu v domě Lva, jasná převaha ohnivého, tedy mužského prvku, sluneční vědomí. Důkaz ideální spolupráce vnitřních osobností muže a ženy.

Informace bez vášně a prožitku jsou pouhým mentálním konstruktem. Nemají sílu měnit naši realitu k lepšímu. Pouhá intelektuální fakta v sobě mají potenciál manipulace. Současná devalvace slova a informace je obrannou reakcí na jejich zneužívání. Tato kniha je psána ze srdce – starověkého sídla jak rozumu, tak citu, „sídla vědomí a rovnováhy mezi instinktivní (zvířecí) a duchovní (lidskou) stránkou člověka“.

Ať je i vaše srdce rozehvěno... Něco hluboce pohřbeného se probouzí... Bohyně znovu vystupuje, „krásná jako Luna, čistá jako žhoucí Slunce, strašná jako vojsko pod praporci“. Vzpomínka prostupuje celým tělem, myslí, všemi realitami... a plně přijata a uctěna může ve své staré podobě odejít, aby uvolnila místo podobě nové. Nové realitě, nové Zemi. Kruh se uzavírá, ve Zdroji, Prázdnosti, Velké Děloze se rodí nový cyklus. Ať jsme tomuto zrodu přítomni plně a vědomě.

Terezie Dubinová

Jičín, 24. září 2012 – 30. července 2013

ODKAZY:

Citace o vědkyni, (kvantové) fyzičce Mary Malone (která zjistí, že částice hmoty mají vědomí - a vzápětí je její projekt zastaven „z nedostatku finančních prostředků“), a o mladé dívce Lyře Bellaqua (která ji donutí překročit zaběhnuté přístupy a podívat se na svět novými očima) pochází z trilogie „Jeho temné esence“ autora knih pro mládež Philipa Pullmana (druhý díl „Jedinečný nůž“, str. 96). První díl, „Zlatý kompas“, byl zfilmován s úžasnou Dakotou Blue Richards. Trilogii doporučuji nám všem, kdo potřebují léčit trauma tzv. prvotního hříchu, církevního odsouzení sexuality Adama a Evy v biblické zahradě Eden. Lásku Lyry a Willa, dívky a chlapce z různých světů, nemohou zastavit ani představitelé starých náboženských mocenských struktur. Stávají se novými Adamem a Evou – svobodnými a čistými.

Citát z Amory Quan Jin přesně vystihuje pocyt mnoha žen a autorek, které budu citovat. Jako bychom po dlouhé bouři roztahovaly svá motýlí křídla. Jde to ztuha, ale svoboda je sladká. Úctu k ní máme právě proto, že jsme ji na tak dlouho ztratily.

Duchovní učitelku Inelii Benz si vždy ráda přečtu nebo poslechnu.

MUŽ A ŽENA: JEDNOTA, ODDĚLENÍ, ...A DÁL?

Každý z nás se narodil do hmotného těla – mužského, nebo ženského. To je přírodní danost. (Ponechme nyní stranou výjimečné případy, kdy díky vyspělé lékařské vědě můžeme své pohlaví změnit.) Naše vtělení má nějaký smysl a do velké míry předurčuje náš život. Jako ženy můžeme rodit děti a vyživovat je ze svého těla. Jako muži máme větší fyzickou sílu. Našlo by se pár dalších rozdílů, ale popravdě řečeno je dnes poněkud riskantní mluvit o tom, co je „mužské“ a „ženské“... Žijeme v době rozpadu tisíc let vládnoucího patriarchálního mocenského paradigmatu, v době léčení traumat jím způsobených, v době napravování pokřivených vzorů a hledání nových cest. Těžko rozlišujeme, co je u mužů a žen danost biologická („přirozená“) a co kulturní či společenská interpretace a předepsané role. Starý model se rozpadl a těžko hledáme nový. Proces je to náročný, ale je to tak v pořádku. Je skvělé mít šanci ke změně, i když je zatím ve stadiu chaosu.

Staré paradigma již nemohlo fungovat, neboť potlačovalo harmonický život a růst vědomí tím, že jednu z polarit – mužskou – vnímalo jako hodnotnější a vzorovou. Vesmír však nestvořil mužskou a ženskou polaritu proto, aby spolu soupeřily. Stvořil je, aby se doplňovaly a spolupracovaly. Společně tvoří Jednotu, celistvost reality všech světů. Naše esence je stejná – jsme lidské bytosti. Nicméně všechno má svoji mužskou a ženskou stránku. Život je o jejich vyvažování. Život na Zemi potřebuje k tvoření jejich harmonii.

„Ženská energie... je čirá jako křišťál, je poddajná, přitahující, koncentrující se sama v sobě. Je atraktivní ve smyslu ‚přitažlivosti‘ – má tedy magnetické a gravitační účinky... To, čemu říkáme ‚černé díry‘ vesmíru, jsou projevy této energie, energie, která k sobě přitahuje světlo (mužskou energii), pohlcuje ho a tančí s ním v ‚konečném objetí‘... Reprezentujeme Dualitu v její lidské podobě. Naším cílem a naším úkolem je tuto Dualitu transformovat nejprve v sobě a pak i navenek – nalezením svého ‚osudového‘ partnera či partnerky – a tedy Láskou v její poslední (fyzické) podobě. Pokud se ‚tady dole‘ v tomto hmotném světě najde a spojí Muž a Žena, v nich samotných se najde a spojí i Vyšší Zdroj, který reprezentuje skutečný tanec kosmických energií“ (Karol Hlávka: Tanec s nahou bohyní).

Takto to bylo zamýšleno jak na kosmické (makro), tak na pozemské a individuální (mikro) úrovni. Ať jsme jakéhokoli pohlaví, máme v sobě i zárodek energie opačné. Pro mě nejkrásnější ilustrací zastoupení mužské a ženské energie v jedinci je mandala horoskopu. Zobrazuje symbolické energie člověka v okamžiku jeho narození, a ať jsme muž, či žena, tyto energie mohou být tzv. mužské i tzv. ženské. Ač astrologický systém také prochází bouřlivým vývojem, kvantovým skokem v úsilí o růst a rovnováhu (jež byla narušena – mužských symbolů bylo více než ženských), jedno zůstává stejné: většina symbolů má svoji danou polaritu, jeden přísné vymezení narušuje schopností překlenout dualitu (Merkur v Blížencích), z temnoty nevědomí a tisíciletého zavržení se jako dar vynořil symbol Celistvosti – a tedy naší možnosti ji nabýt (Lilit/Nibiru) – a hnací silou systému je touha po harmonii.

Do povědomí západní kultury uvedl starověkou moudrost o psychické nejednoznačnosti našeho pohlaví psycholog a psychiatr Carl Gustav Jung v učení o mužské duši ženy (animus) a ženské duši muže (anima). Ač se úplně nevyhnul patriarchálním charakteristikám těchto sil, velmi se zasloužil o to, že jsme je začali vnímat a brát vážně. Zvědomil je – to je to podstatné. Tyto mocné archetypální síly v našem vědomí mají (nad námi) velikou moc, pokud o nich nevíme a vědomě s nimi nepracujeme. Ve chvíli, kdy na ně dopadne světlo vědomí, se začnou proměňovat. Poznáváme sami sebe – často s úžasem. Nemusí to být z pohledu ega příjemné, ale je to důležité pro setkání s vlastní duší, ženskou esencí každého z nás.

V sumerských mýtech o bohyni Inanně, *nu-gig*, „nebeské kurtizáně“, je řečeno, že „měnila muže v ženy a ženy v muže“. V jednom z mýtů je popisováno, jak tančí s dívkami a chlapci na ulici a hraje s nimi hry oblečená v mužském oděvu. Přitom právě ona byla bohyní ženské smyslnosti, divoké nespoutanosti a sexuality. Vylučuje se to snad s hrou polarit? Jedním z jejích zvířecích symbolů byl pták (pozdější holubice jejích následovnic Ašery, Afrodity, Venuše a Máří Magdaleny), tvor, jenž neustále překračuje hranice. Možná bychom se dnes s partnerskými problémy obraceli právě k ní, aby nám dala nahlédnout do tajemství mysli a prožívání opačného pohlaví. Kdo byl spojen s božským vědomím Inanny, nemusel vnímat ani homosexualitu jako „nepřirozenou“, neřku-li „zvrácenost“ (dle Bible), neboť mohl mít Inannin dar vnímat vnitřní dynamiku věcí a jevů. Změna

pohlaví je i v jiných kulturách častou součástí transformačních rituálů: původní osobnost se rozloží, zemře, stane se nerozlišenou hmotou a poté se znovu poskládá do nové podoby. V řecké mytologii si Achilleus i Herakles na čas oblékli ženské šaty. Podle mýtu o slepém věštci Teiresiovi věštec jednoho dne překročil dva pářící se hady a zabil přitom samičku. Vzápětí se změnil v ženu. Po sedmi letech, kdy se stal oslavovanou kurtizánou, opět narazil na pářící se hady, a tentokrát zabil samečka. Proměnil se v muže. Zdá se, že živá rovnováha potřebuje být neustále pokoušena, aby nezakrněla. Mužské a ženské je samo o sobě neúplné – překonáním tohoto rozštěpu uvnitř jednoho, vlastního těla získáváme „posvátnou moc“ (podle Rachel Pollack).

„Mužství se od ženství učí, jak přijímat pomíjivé, jak se zřící své minulosti a budoucnosti a jak žít v přítomném okamžiku“ (Marion Woodman).

Co se přihodilo, že nastalo fatální narušení této rovnováhy? Ztotožňuji se s názorem, že ve vyspělých prehistorických civilizacích došlo k rozhodnutí prozkoumat povahu mužské moci a síly i za cenu narušení harmonie mužské a ženské polarity. Mělo jít o proces učení, poznávání, zkoumání dosud nepoznaného a neprojeveného. Aby k této velké změně došlo, museli s ní (minimálně na energetické úrovni) souhlasit nejen muži, ale i ženy. Ano. Jednoduše proto, že zákon svobodné volby je v našem vesmíru nedotknutelný. Také cítím ten vědomý odpor a protest. Tušil někdo při tomto souhlasu, jak nízko lidská bytost v důsledku tohoto experimentování klesne? Jak hluboce zapomene na svoji pravou podstatu? Jakou destrukci života ohrožující samotnou planetu to způsobí? Patrně ne. To víme dnes my.

Lucia René, duchovní bojovnice a jedna z pracovnic světla, jež se podílela na odpojování starých patriarchálních energetických struktur a nastolování harmonických vazeb a uspořádání na (nové) Zemi, klade počátek rozštěpu mužské a ženské energie do doby 26 000 let před naším letopočtem. To samozřejmě nemůžeme doložit. K definitivnímu převrácení polarit a ukotvení patriarchální mocenské struktury mělo dojít v době největšího rozmachu egyptské kultury. To už odpovídá výzkumu feministických vědkyň, které hovoří o období mezi 3.–2. tisíciletím jako o době počátku nadvlády mužů, mužských bohů a mužských hodnot. Dokládají to jak archeologické nálezy, tak první texty.

„Seděli jsme s partnerem vedle sebe a nořili se skrze úrovně vědomí. Najednou jsem pocítila obrovskou bolest srdeční čakry, obrovský smutek, který mne drtil. Začala jsem naříkat: ‚On mi nedůvěřuje! On mi nedůvěřuje!‘ Cítila jsem, že moje čistá intuice, kterou můj muž, panovník, vždy cítil, mi něco radí, ale on jí už nenaslouchá, a všechny nás tím vede do záhuby. Nemohla jsem s tím nic dělat. Bylo mým úkolem jako ženy zprostředkovávat svému muži čisté božské poznání, ale on se mu z vlastní vůle uzavřel“ (Žena, 39 let, zážitek z regresní terapie).

V historické době – to je podle odborníků ta, jež po sobě zanechala písemné záznamy – byly již role mužů a žen předepsané. Nestor starověkých studií Samuel Noah Kramer napsal knihu „Historie začíná v Sumeru“ – z té doby má náš kulturní okruh první zprávy o mužích, ženách a mýtech jejich stvoření. V nippurské verzi mýtu mužští bohové oplodňují Matku Zemi a z ní rostou lidé jako rostliny. V eridské verzi bohyně rodička Ninmach hněte lidi z hlíny nad spodními vodami oceánu Abzu. Důvod stvoření byl v obou případech stejný – bohové potřebovali pracovní sílu. Po obsazení Sumeru semitskými Akkadany se sumerská zemědělská společnost žijící v rytmu posvátných rituálů zemědělského roku militarizuje. Tak nám první psané zprávy zachovávají ještě informace o posvátném ženství bohyní a rituálu hieros gamos, posvátné svatby, zároveň ale popisují postupný ústup jejich moci, porážku „temných“ ženských sil „světlymi“ slunečními bohy a hrdiny a vítězství mužského pohledu na svět. Rovnováha je čím dál více narušována, až převáží do formování společností, jež ženy diskriminuje a ženský pól skutečnosti podceňuje, očerňuje a zavrhuje.

„V každém stvoření je mužské a ženské: co neobsahuje jak mužský, tak ženský prvek, není pravdivé a správné“ (Kniha Zohar 53b).

Na naši kulturu měla největší dopad mytologie Bible. Jak je známo, žena měla být stvořena ze žebra muže, což mělo být důkazem a zároveň předurčením jejího méněcenného postavení. Po stvoření následuje příběh o tzv. „zhřešení“, tedy o překročení zákazu vysloveného božskou autoritou, údajně vinou ženy. Příběh končí prokletím ženy i muže a jejich vyhnáním ze zahrady Eden. Tolik překlad.

Při bližším pohledu však tato verze získává vážné trhliny. V první biblické knize se nacházejí dvě verze stvoření muže a ženy z různých dob a od různých autorů. Podle první byli muž a žena stvořeni najednou a stej-

ným způsobem. Podle druhé byl stvořen nejprve „adam“ (hebrejšтина nerozlišuje velká a malá písmena) z červené (*aduma*) hlíny (*adama*), poté z jeho ... byla stvořena žena. Slovo obvykle překládané jako „žebro“ znamená též „strana“. Odtud rabínská interpretace, že *adam* byl oboupohlavní člověk, „*androgynos*“, člověk dvou tvářích, jenž byl později rozdělen na muže a ženu. Ti po sobě touží právě proto, že touží po své původní jednotě. Vědci tvrdí, že jde o inspiraci či přímo zápůjčku z řeckého myšlení – odkazují na Platonův text *Symposion*, kde se o tomto androgynovi mluví. Nejvyšší bůh Zeus měl androgyna rozdělit na dvě části, muže a ženu. Asi je vcelku jedno, kdo koho inspiroval, důležité je sdělení: celistvá lidská bytost obsahuje jak mužskou, tak ženskou polaritu a obě jsou stejně cenné. Hledáním partnera hledáme svoji „druhou tvář“.

„Jako muže a ženu je stvořil a požehnal jim a v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam“ (1. kniha Mojžíšova 5:2). „Je řečeno ‚jim‘ a nikoliv ‚jemu‘, což znamená, že mužské nemůže být dokonce ani zváno mužem, pokud není spojeno se ženským“ (Kniha Zohar, 48a-53b).

Následující biblický příběh prokletí a vyhnání muže a ženy z ráje už je teologickou interpretací energetického rozštěpu mužské a ženské polarity a jejich osamostatnění, oddělení z Celistvosti za účelem vývoje vědomí. Jako bytosti poslouchající Boha (tradiční judaismus již „Boha“ vnímá jako mužskou, vnější a autoritativní postavu), tj. žijící v jednotě božského vědomí, se těžko mohli vyvíjet skrze svá svobodná rozhodnutí, skrze své pokusy, chyby, pády a úspěchy. Domnělý hřích je skutečným začátkem vývoje lidstva – začátkem dobrodružného příběhu naší samostatnosti. Udělali jsme všechny dětské chyby, dorostli do puberty a momentálně se po nás chce, abychom z pubertální vzpoury dozráli do odpovědné dospělosti. Zní to vážně, ale eilatský delfín mne ujišťoval, že s takovou dospělostí přijde i lehkost a radost. Věřím mu.

Na závěr bych měla patrně dodat, že povahu mužské moci a síly jsme prozkoumali opravdu důkladně. Zdá se, že dál už je to slepá ulička. Starý systém se hroutí sám do sebe. Kdo ho nechce svojí energií dále živit, ať poděkuje za vše dobré a hledá nové cesty. Jsme poučení a někteří z nás i vědomí. Zkoumání jsme se účastnili všichni, muži i ženy, často v mnoha životech, mnoha vtěleních. Zapomeňte na otázku, kdo za to může. Vina zdržuje od podstatných věcí. A těmi podstatnými věcmi mám na mysli obnovení citlivosti srdce,

odpovědnosti a sebereflexe, co v nás je se starým světem spojeno, tedy co je mrtvé, a co naopak je živé a může jít dál. Může to jít jinak. Jde to jinak. S lehkostí, radostí a láskou.

„Mužská a ženská energie jsou dvěma stránkami jedné energie. Mužská energie je aspektem zaměřeným navenek. Je onou částí Boha či Ducha, která pohání vnější manifestaci, která vede ducha k materializaci a nabírání formy. Mužská energie proto zná výraznou tvůrčí sílu. Pro mužskou energii je přirozená vysoká soustředěnost a orientace na cíl. Takto mužská energie tvoří individualitu. Mužská energie vám dovolí se oddělit od Jednoho, od Celku, a zůstat sám a být specifickým jedincem. Ženská energie je energií domova. Jde o energii prvotního Zdroje, tekoucího Světla, čisté Bytí. Je to energie, jež se dosud nemanifestovala, vnitřní aspekt věcí. Ženská energie je všezahrnující a oceánská, nerozlišuje a neindividualizuje. Nyní si představte, že se ženská energie stane vědomou si určitého pohybu v sobě, lehkého neklidu, touhy... Natáhnout se ven, mimo své hranice, vyjít sama ze sebe za účelem získání zkušenosti. Je to touha po něčem novém, po dobrodružství! A pak k ní přijde energie, která odpovídá na tuto touhu.

Jde o mužskou energii, která chce posloužit a pomoci jí manifestovat ve hmotě, ve formě. Mužská energie ohraničuje a tvaruje ženskou energii, a díky jejich spolupráci může výsledný součet energií nabrat zcela nový směr. Může být vytvořena nová realita, v níž lze prozkoumat a zažít všechno, ve stále se měnících formách manifestace. Tanec muže a ženy přináší pohyblivé představení stvořené reality. Je to představení velké krásy, v němž se mužská a ženská energie vzájemně uctívají a oslavují svou spolupráci a hravé splynutí. A tak to má být“ (Channeling Pamelý Kribbe: Mužská a ženská energie).

ODKAZY:

Citace Karola Hlávky je z českého překladu jeho článku Tanec s nahou bohyní. Najdete zde: <http://www.kvantova-astrologie.cz/news/tanec-s-nahou-bohyni/>.

Z větší části aramejsky psaná kniha Zohar (Záře, anglicky H. Sperling a M. Simon, 1931) je nejznámějším židovským kabalistickým souborem textů ze středověku (asi 13. století). Autorů bylo patrně více. Interpretace v ní obsažené se často výrazně odchylují od biblických textů a mainstreamových rabínských názorů, přesto – nebo právě proto? – měly výrazný vliv na židovské myšlení.

Lucia René ve své knize „Unplugging the Patriarchy: A Mystical Journey into the Heart of a New Age“ popisuje svůj příběh a energetickou práci na nápravě pokřivené, disharmonické energetické reality staré Země a vytváření nových energetických struktur nové Země. Překlad

pasáží týkajících se pokřivení původní posvátné geometrie Země a společnosti, mocenských struktur a ženské duchovní podstaty najdete na mém webu www.oheladom.cz.

O Sumeru zajímavě a srozumitelně píše např. nestor české sumerologie Blahoslav Hruška. Zde čerpám ze studie „Kulturní život starého Sumeru“. O změnách v mytických textech Sumeru, Akkadu a Mezopotámie zajímavě píše Tikva Frymer-Kensky v knize „In the Wake of the Goddess: Women, Culture and the Biblical Transformation of the Pagan Myth“. Ještě se o nich zmíníme.

První biblickou knihou je První kniha Mojžíšova. První zpráva o stvoření je v kapitole 1, verše 26–28, druhá zpráva je ve druhé kapitole, verš 7 a dále verše 20–25. Za nejcennější rabínské interpretace považují starověké interpretace ze sbírky Berešit Rabba (hebrejská edice J. Theodor/Ch. Albeck). Zmíněné interpretace jsou v parašah 8. Platonův text o androgynovi je zde: Symposium 189e, 190b, c, 191d. Více o náboženských interpretacích příběhu Adama a Evy se dočtete v mé knize „Ženy v Bibli, ženy dnes“. K příběhu se vrátíme v kapitole „Ještě k ráji“.

Citace Pamelý Kribbe je z článku Mužská a ženská energie. Najdete např. zde: <http://www.detinovezeme.cz/news/muzska-a-zenska-energie/>. Překlad Lucie K. pro www.reiki-centrum-praha.cz.

NR
5173
2013

MÝTUS: KDYŽ DUŠÍ I TĚLEM POTŘEBUJEME PŘÍBĚHY...

„Možnosti archaického stylu vnímání a myšlení by mohly být představeny jako spodní vrstvy našeho vlastního vnímání a myšlení“ (Zdeněk Kratochvíl: Mezi mořem a nebem).

Vzpomínáte si na tu chvíli, kdy jste dočetli knihu, zhlédli film, uviděl obraz, prožili silné, nečekané a neplánované pohnutí v plynutí času všedního dne – a uvědomili si, že jste proměněni, že už nic nemůže být stejné jako dřív? Ten prožitek, to sdílení, to ponoření se do textu, příběhu, umělcovy vize či vlastního netušeného pocitu se dotklo něčeho hlubokého ve vás a dalo vám možnost podívat se na svět (a na svoji roli v něm) novými očima. Ten zážitek protnutí časů a světů přijde vždy v pravou chvíli, kdy jste připraveni a je potřeba se pohnout. Přijde ve formě, která je vám srozumitelná, v síle, kterou ustojíte. Je fascinující sledovat, jak moudrost života udržuje celek a zároveň pobízí k růstu každého z nás individuálně. Tuto katarzní a transformační funkci dříve plnily mýty a rituály. Pro vědomý lidský život jsou nezbytné – a je jedno, jakou podobu na sebe berou.

Lidé žili v mytické realitě až do doby bronzové. Vnímali se jako děti Velké Bohyně Matky, pocházející z jejího lůna, když se narodí, a vracející se po smrti do jejího těla, když zemřou. Sami sebe nahlíželi jako součást božského celku, ve kterém mají důležitou a jedinečnou roli. Všechny jevy viditelného i neviditelného světa byly v jejich očích posvátné, provázané a smysluplné: svět byl oduševnělým, živým místem, jehož tajemství nebylo možné bezesbýtku odhalit. Mýty se předávaly ústně, často zpěvem, a zachovávaly si tak proměnlivost, nejasné hranice, mnohovýznamovost, mnohoúrovňové působení a otevřenost.

Od chvíle, kdy začaly být zachycovány písmem (3. tisíciletí př. n. l.), mýty tyto vlastnosti postupně ztrácely a člověk, resp. jeho vědomí, se nezadržitelně měnilo. „Až do té doby si lidé nebyli vědomi ani sebe, ani svých činů, ani svých citů nebo pocitů. Nemohli se sice vědomě rozhodovat, ale nebyli vnitřně rozpolceni tak jako my. Vnitřní rozpolcení je hlavním zdrojem strachu a utrpení. ... Lidé bez ego-vědomí měli své zahrady se šlechtěnými ovocnými stromy. Uctívali zvířata a Bohyni Matku jako Zemi, Přírodu, Tvořivý princip, Princip transformace. Neválčili. Vyráběli keramiku, malovali obrázky, šili šaty, zpívali, tančili, měli složité obřady, stavěli paláce, vydávali zákony. Mohli

myslet, protože mnohé myšlenkové procesy vědomí nevyžadují... S rozvíjením se městy rostlo bohatství, složitá rozvrstvenost lidského společenství a složitá organizace života. Tlaky složitých společenských struktur postupně přehlušily hlasy bohů. ... Hlavní roli při vzniku vědomí a ztrátě přímého kontaktu s mimovědomou oblastí hrál jazyk a písmo. Lidé získali schopnost oddělovat slova od skutečnosti, tj. lhát a podvádět, a zároveň ztratili jistotu vnitřního vedení. Místo jasných, jednoznačných výroků bohů nastoupilo zmatené rozhodování pod vládou nedostatečného vědomí a vystrašeného, panovačného ega. Pod vlivem oddělení vědomí klesal obraz dřívějšího božského přirozeného řádu do psychických hlubin mimo vědomí. Vědomé ego se ho snaží nahradit řádem vlastním, ale nemá potřebné vědomosti, autoritu a jistotu. Tento proces v podstatě pokračuje dodnes.“

„Potřebujeme obrazy a mýty, jejichž prostřednictvím vidíme, kdo jsme a čím se můžeme stát“ (Christine Downing).

Takový je pohled analytické a hlubinné psychologie, která znovu objevila význam mýtů pro lidské vědomí a chápání světa. Spolu s fenomenologií, která zkoumá dané jevy samy o sobě ve snaze sejmout z nich ideologické zkreslující pohledy, jim vrací důležité místo ve zkoumání lidské kultury a jejích změn. Stalo se tak po staletích odsuzování mýtů evropskou církví a vědou jako nemravných, temných, iracionálních či prostoduchých pohádek, vývojově překonaných náboženským monoteistickým pohledem na svět – vírou v jediného (mužského) Boha, jenž stvořil člověka a svět, vyvýšil ho nad přírodu a tu mu svěřil do správy.

Otázkou je, zda mu umožnil celistvý rozvoj vědomí, aby tuto správu mohl konat s moudrým náhledem a vědomím souvislostí. Pohled ega byl, zdá se, po tři tisíce let jiný: vnášelo do vědomí strach z „divokých“, „nekontrolovatelných“, „neovladatelných“ jevů, ve vnějším prostředí i uvnitř mysli člověka. Z jeho pohledu byla potřeba bojovat a ovládat, nikoli v souladu spolupracovat. Někde se stala chyba, vlastně mnoho chyb: v každé době a v každém individuálním životě máme možnost náhled změnit a se strachy ega pracovat, ale jako kdyby snaha těch, kterým se to podařilo, nestačila na celkové harmoničtější směřování kultury a civilizace.

Možná došlo k poškození lidského vědomí na mnohem hlubší, resp. vyšší úrovni (pokřivení posvátné geometrie), možná používáme jenom malou část schopností, které ve skutečnosti máme, a možná naše přerušené spojení se Zdrojem, Božstvím či Jednotou bylo svobodným experimentem, který se poněkud vymkl, upadl do extrému. Možná právě nyní, kdy se s údivem rozhlížíme kolem

dokola a zjišťujeme, jak daleko jsme došli a do jakých problémů a pastí jsme se dostali, je ta pravá chvíle připomenout si prvotní mýty a jejich smysl. Může nám to ukázat, že žít můžeme i jinak než zajati v jednostranném myšlení, na jehož hranice jsme právě fatálně narazili.

„Ztráta mytologického vědomí je vůbec nejtěžší ztrátou, jaká lidstvo postihla“ (Philip Wheelwright).

Podle mytologa Josepha Campbella měly mýty čtyři hlavní funkce. První funkcí je vyvolávat a posilovat pocit posvátné bázně z tajemství bytí. Druhou funkcí je vysvětlovat kosmologii, obraz vesmíru, který bude posilovat a bude posilován pocitem posvátné bázně z tajemství přítomnosti a z přítomnosti tajemství. Kosmologie však musí odpovídat skutečnému zážitku, znalosti a mentalitě dotyčného kulturního národa. (Mezopotamská kosmologie se zvrhla do ztuhlé doktríny determinující astrologie ovládané establishmentem mužských kněží.) Třetí funkcí je podporovat společenský řád a organicky integrovat jednotlivce ve skupinu. Čtvrtou funkcí je zasvětit jedince do řádu realit jeho vlastní duše, vést ho k duchovnímu obohacení a uvědomění.

Ondřej Stehlík, evangelický teolog a překladatel ugaritských mýtů do češtiny, říká o ugaritské mytologii: „Její funkce a role byla tedy mnohočetná: vykládala smysl, a tak usnadňovala orientaci ve světě, kontrolovala a usměrňovala individuální a skupinové strachy, odrážela a poutala temné síly chaosu, a řešila tak složité životní otázky tradentů i posluchačů. Žádná takováto komplexní mytická vyprávění není možné narazit na jednoduché interpretační kopyto. V mnohosti, nejednoduchosti a nejednoznačnosti po generace pečlivě tříbených a pořádaných systémů metafor, významů a poselství tkví poezie i bohatství každé mytologie.“

Když se v 19. a 20. století začaly pomalu některé vědní obory vymaňovat ze světonázoru evolucionistického (vývoj člověka a dějin v lineární přímce), pozitivistického (při poznávání a popisu světa se berou v úvahu pouze měřitelná, ověřitelná fakta), racionálního (rozumové myšlení jako jediný spolehlivý nástroj k poznání světa a organizaci společnosti) a materialistického (mrtvá, neoduševnělá hmota je jediné, co existuje v tomto světě), otevřela se před nimi otázka interpretace jevů, v současnosti i minulosti, které dosud uspokojivě vysvětlit nešly. Jak je možné, že si lidé po tak dlouhou dobu své historie (cca od 100 000 př. n. l.) vystačili s mýty, a přitom vybudovali prosperující, vyspělé, původně i mírové komunity?

Problém samozřejmě je, že ti, kdo se mýty zabývají, k nim přistupují většinou „zvenčí“ – málokdo se dokáže ponořit do mytické reality a žít v ní. Ve chvíli, kdy v ní žijete, těžko ji tzv. objektivně zkoumáte. Dokážete logicky a bezezbytku vysvětlit, proč se vás ta která kniha, film, obraz či prožitek tolik dotkly, že jste od základů změnili svůj životní postoj? Já například vím, že když jsem vyšla z kina, kde jsem viděla film Jane Campion „Piano“, byla jsem jako v tranzu. Stěží jsem dojela tramvají domů. V následujících dnech jsem zhlédla film celkem sedmkrát za sebou – ještě že putoval po pražských kinech relativně dlouho. Na jeho základě jsem se rozhodla odevzdat se vztahu se svým mužem, před kterým mne můj rozum skepticky varoval. Bylo to před dvaceti lety a stále jsme spolu. Kdybych se snažila vysvětlit, co ve filmu mě přimělo k tak jasnému rozhodnutí, nedokázala bych to úplně.

Zásadním momentem byl vpravdě mytický obraz ženy, která se rozhodla oddělit od světa mlčením, přesto naváže milostný vztah s mluvícím mužem. Dokážou překročit hranice komunikace, dorozumívají se jinak. Zůstanou spolu přes těžkou zkoušku a žena se z lásky znovu učí mluvit jazykem lidí a svého muže – tak jako on se kdysi učil porozumět jí skrze hudbu jejího piana. Můj muž film viděl také. Nebyl nijak oslněn a popravdě ho asi příliš nepochopil. Dodnes neví, za co je mu vděčný. Ale jistě i on má své „mytické zážitky“, o kterých nevím zase já.

„Mýty a tradiční příběhy nás definují a tvarují naše chování. Abychom změnilí způsob, jakým na sebe nahlížíme, potřebujeme nové verze těchto mýtů a příběhů“ (Daniel Cohen).

Řecké slovo „*mythos*“ znamená „vyprávění“. Původně mělo toto vyprávění vysoký kulturní status, úctu a autoritu pravdy. Naopak „*logos*“ (řeč, slovo, příběh, význam, poměr, číslo) neměl takovou důvěryhodnost. To se změnilo v 6.–5. století př. n. l. Logos se stal v pracích řeckých filozofů Sokrata, resp. Platona, filozofickým zkoumáním skutečnosti, poznáním toho, co se nemění tolik jako nejednoznačná realita popisovaná v mýtech. Platon říká, že mýtus vytváří velkolepé imaginativní fikce, smyšlenky a myšlenkové konstrukce (*mythodes*) o skutečnosti a hodí se k řečnictví či poezii, nikoliv však k vážné, dialektické, pravdivé diskusi (*alethinos logos*).

Podobenstvím o jeskyni (Ústava 514a – 517a) chtěl Platon říci, že je potřeba mytologii překročit a začít svět zkoumat sami, svým vlastním rozumem – to je úkolem filozofů. Nezní to špatně našemu individuálnímu vědomí, že? Svobodu myšlení máme rádi. Někdo může tento historický posun vnímat jako pokrok, a ko-

neckonců proč ne. Já bych ho nazvala zajímavým experimentem s netušenými důsledky. Problém je, že patrně ani Platon nechtěl, aby se rozumové zkoumání do té míry oddělilo od ostatních poznávacích lidských TĚLESNÝCH funkcí (intuice, instinkt, smyslové vjemy a vnímání), takže člověk žije neustále v jakési virtuální realitě, oddělené od reality těla, tělesného prožívání a tělesného „jazyka“. Pro stoické filozofy je logos sjednocujícím principem vesmíru, z něhož vychází každá činnost. V judaismu se logos, „slovo“, stává stvořitelskou energií, v křesťanství moudrostí Boha a Božím synem, jehož prostřednictvím Bůh tvoří svět. Tělo a hmotná realita Země ztrácí svoji posvátnou hodnotu: člověk se stává tvůrcem světa a realit oddělených od pozemského stvoření, přírody a kosmu prostřednictvím slova a jazyka.

*„Slovo ‚mýtus‘, řecky ‚mythos‘ znamená vyprávění. Mýtus je celá síť takových vyprávění. Mýtus se týká nejrůznějších témat (náboženství, morálka, hospodářství, historie, pověsti, folklor), ale nerozděluje je, naopak, spojuje všechno... Mytický vztah spojuje všední zkušenost s velkolepým kosmickým děním, spojuje lidskou každodennost s odvěkým dramatem božských sil... Člověk jde pracovat, neboť kvůli práci bohové lidi vytvořili. Všechno, co jej potkává, je projevem bohů a daimonů nebo projevem osudové moci, kterou jsou vázáni i bohové... Na každou lidskou otázku ‚Proč?‘, pokud je ovšem vůbec kladena, je nějaká odpověď v podobě vyprávění o původu té věci od bohů nebo od héraů. Často je takových vyprávění ke stejnému tématu i několik, různých a vzájemně rozumově neslučitelných, ale to nikoho nepřekvapuje. Skutečnost není chápána jako něco jednoznačného. Jednoznačný je jenom její rámec, totiž to, že člověk je smrtelný, že nad zemí je nebe, že všemu vládnou nesmrtelní bozi a že nic z toho se nevymyká z osudové moci, tedy z provázanosti příběhů“ (Zdeněk Kratochvíl: *Filosofie mezi mýtem a vědou*).*

Tato kniha bude hojně s mýty pracovat, a tak je čestné, abychom si řekli, jaká úskalí to přináší. Zaprvé mohu být obviněna, že idealizuji a glorifikuji mytickou minulost. No, možná to tak občas bude vypadat... Je otázka, co chcete vidět, jaký je váš úhel pohledu. Já vnímám to, co podporuje růst, život, zrání, učení skrze prožitek, tělo a pochopení. Odmala jsem měla pocit, že pohled na svět, jak je mi předkládán, je výrazně jednostranný, abstraktní, oddělený, nihilistický a cosi důležitého zamlčující. Chyběla mi druhá strana – ženské Božství, plodná temnota i zářivá radost mateřství a růstu, moudrost spojená s tělem a každodenním životem, spontánnost, krása, barvy, pohled na realitu a hmotu jako na posvátnou skutečnost. Informace, které jsem vybrala do této knihy,

prošly sítem tohoto mého hledání, vnímání a (často bolestného) růstu. Rostu sama do sebe – do svého ženství, ukrytého pod nánosem strachů, zkamenění, iluzí a masek. Pokud vám mé podání bude připadat idealizující a glorifikující, vězte, že je vyváženo roky náročných a bolestivých zkoušek. Zvědomte si svůj pocit a můžete s ním pracovat. Klást si otázky jako: Co mi nejvíc vadí? Proč to ve mně vzbuzuje odpor, hněv, vztek, potměšilost? Jaký můj pohled na svět to narušuje? Třeba se něco zajímavého dozvíte o sobě. Kniha je mým podáním, jako každé autorské dílo, přesto věřím, že může být přínosná pro druhé.

*„Portréty bohyní v patriarchální mytologii jsou vzory chování – jsou to příběhy vyprávěné muži o tom, jak ženy reagují v patriarchálním systému. Jako takové jsou rozhodně vzdálené od přirozeného vyjádření ženského způsobu bytí. Dokonce i když se ženy vracejí k matriarchální mytologii a hledají platná vyjádření (ženského způsobu bytí), ale tehdy není úkol jednoduchý. Jejich důsledky, hlubší souvislosti, nás často přemohou. Tančíme hluché kolem jejich síly. A tehdy si vzpomeneme na Jungovo varování týkající se pokusů zcela vysvětlit a interpretovat mýty a archetypy: „Nejvíce, co můžeme udělat, je snít mýtus dál a dát mu moderní podobu““ (Charlene Spretnak: *Lost Goddesses of Early Greece*).*

Zadruhé je otázkou, jak přistupovat k mýtům samotným, když většina z jejich známých verzí je již patriarchálním podáním. To je slabinou právě učení C. G. Junga a některých jeho následovníků: pracovali s patriarchálními mýty, a tak z podstaty nemohli plně osvobodit ponižené ženské Božství, ubíjenou duši a posvátnost reality. Pokud to jde, snažím se rozlišit, z jaké vrstvy mýtus pochází a co se v něm odráží, tj. zařadit ho do historického kontextu. Interpretace je tedy jak myticko-psychologická, tak historická. Zároveň dělám to, co Jung sebekriticky nabízí – sním mýtus dál. Pro mne je při tomto snění nejinspirativnější lunární podání filmu, neboť odkrývá hlubší, nevědomé vrstvy vědomí a předznamenává pohyby kolektivního vědomí.

Moje střizlivá, akademická část osobnosti chápe, že pravda mýtu není totožná s pravdou historickou. Moje intuitivní část říká, že obě pravdy jsou sice nesočetelné, ale stejně hodnotné. Slouží různým účelům a vyvěrají z různých impulzů, mohou se ale dobře doplňovat při poznávání světa nejen rozumovými cestami a smyslovými vjemy. Na určité úrovni kolektivního vědomí, nevědomí a imaginace je mýtus stejně reálný jako historická událost a může nám říct mnoho o impulzech, kterým podléháme a z nichž pramení naše chování. Lidé kultur s mytickým vědomím používali intuici, instinkt, spojení všeho se vším, aby se

orientovali v životě. Věděli, že člověk se skládá z mnoha vnitřních osobností, a všechny je vědomě poznat a přijmout je náročný proces. My používáme rozum, jazyk a pochopení – alespoň se tak tváříme. Naše nežité, nepoznané a nepřiznané vnitřní osobnosti nás tvrdě zkoušejí, my však za ně odmítáme převzít odpovědnost a raději obviňujeme své okolí. Cílem je více propojit na vědomé úrovni vnímání levou a pravou hemisférou: jazyk, logiku, analytické myšlení (levá), smyslové vnímání, představivost, snění, emoce, nevědomí a uvědomování si souvislostí (pravá). Věřím, že je to možné. Nemůžeme se vrátit do minulosti, můžeme inspirovat minulostí pro tvoření nové budoucnosti. Ta hranice, u které se naše civilizace zastavila, může povolit, když změníme svůj náhled.

ODKAZY:

Citát Zdeňka Kratochvíla pokračuje: „... Archaické prostředí zná i jiné formy vnímání a manipulace než „šamanské“, například zkoumání. Dokáže zavádět fascinující novinky, aniž by přitom opustilo koncept cyklicky se obnovující rovnováhy sil světa, aniž by moralizovalo přirozenost, ba aniž by se spoléhalo na nějaké mimosvětské a mimopřirozené garance skutečnosti a pravdy, ať už náboženské, nebo jazykové (logické). Budeme se zabývat vnímáním a myšlením řecké archaické doby, zvláště jejího konce, neboť tam se nachází jakési pomyslné rozcestí, z něhož vede cesta, i zdůraznění významu řeči a významu člověka v myšlení klasické doby, jehož dědictví se stalo součástí naší kultury“ (str. 14). Kniha „Mezi mořem a nebem: Odkaz íónské archaické vnímavosti“ se věnuje íónským myslitelům 8.–5. století př. n. l., kteří ještě cítí mytickou realitu a zároveň ji bystrým intelektem zkoumají a překračují její hranice. Přednášky Zdeňka Kratochvíla, které jsem navštěvovala těsně po revoluci, byly pro mě vždy absolutním zážitkem. Intelektuálně jsem, ztracena mezi filozofy, rozuměla sotva třetinu, ale energeticky jeho osobnost i slova byly fascinujícím zjevením, při kterém mi mimovolně spousta věmů a myšlenek dosedala. Je radost být v přítomnosti staré moudré duše.

Citát „Až do té doby...“ pochází z knihy jungiánské psycholožky Jany Heffernanové „Tajemství dvou partnerů. Sny a mýty“, str. 32–33. Mytoložka Christine Downing cituje Naomi Goldenberg ve studii „Archetypal Theory and the Separation of Mind and Body“.

Joseph Campbell a jeho „Mýty Západu. Představy o bozích v dějinách civilizace“ a jiné knihy k tématu mýtů jsou přístupné v češtině, citace z knihy Ondřeje Stehlíka „Ugaritské náboženské texty“ je ze str. 135.

Slova Philipa Wheelwrighta, anglického filozofa a literárního teoretika 20. století, cituje Martin Rychlík v článku „Jak recyklovat staré mýty“, LN Orientace 8. 7. 2006. Citát pochází z knihy „Poezie, mýtus a realnost“ z roku 1942.

Citát Daniela Cohena pochází z jeho webu www.decohen.com. Cohen je jedním z mála mužů, kteří se věnují ženským mýtům s úctou a spoluúčastí.

Citace Zdeňka Kratochvíla z knihy „Filosofie mezi mýtem a vědou“ je ze str. 36. O roli jazyka v oddělení člověka od stvořeného, „více-než-lidského (*more-than-human*)“ světa, skvěle vypráví David Abram ve svých knihách, zvláště v té s názvem „Kouzlo smyslů: Vnímání a jazyk ve více než lidském světě“.

Problémy s interpretací mýtů přetrvávajícím patriarchálním vědomím zmiňuje Charlene Spretnak v knize „Lost Goddesses of Early Greece“, kapitola „Problems with Jungian Uses of Greek Goddess Mythology“.

R. B.
5.11.13
2013